

**PRIEIGA PRIE
PRIEGLOBSČIO
PROCEDŪROS LIETUVOS
RESPUBLIKOS
DIPLOMATINĖSE
ATSTOVYBĖSE UŽSIENYJE
IR VALSTYBĖS SIENOS
APSAUGOS TARNYBOS
PASIEŅIO KONTROLĒS
PUNKTUOSE**

PAPILDYMAS 2023

2023 M. GRUODIS

**Lietuvos
Raudonasis
Kryžius**

2022 M. PASKELBTOS TEMINIO TYRIMO ATASKAITOS PAPILDYMAS

- +
  - +
  - +
- +
- +
  - +
  - +

PRIEIGA PRIE PRIEGLOBSČIO PROCEDŪROS VSAT PKP

Remiantis 2023 m. stebėsenos duomenimis, Valstybės sienos apsaugos tarnybos (toliau – VSAT) pasienio kontrolės punktuose (toliau – PKP) registruotų prašymų suteikti prieglobstį skaičius, lyginant su 2022 m., reikšmingai sumažėjo. Absoliuti dauguma priimtų prieglobsčio prašymų buvo pateikta Baltarusijos piliečių. 2023 m. eigoje taip pat buvo stebima, kad prašymai suteikti prieglobstį VSAT PKP buvo priimami ne visuomet.

2023 m. LRK stebėtojai gavo informacijos apie 2 atvejus, kuomet prašymai suteikti prieglobstį nebuvo priimti. Sausio mėn. 2 jauni Rusijos Federacijos piliečiai (čėčėnų kilmės) į Rusijos Federacijos Karaliaučiaus sritį vykstančiu tranzitiniu traukiniu atvyko į VSAT Vilniaus pasienio rinktinės (toliau – PR) Kenos pasienio užkardos (toliau – PU) Kenos geležinkelio PKP bei pasiprašė prieglobsčio, tačiau jų prašymai suteikti prieglobstį nebuvo priimti. Užsieniečiai tęsė kelionę, tranzitu kirto Lietuvos teritoriją ir pasiekė Karaliaučiaus sritį. Tuomet jie pakartotinai įsigijo tranzitinio traukinio bilietus ir, vykdami priešinga kryptimi, VSAT Pagėgių PR Kybartų PU Kybartų geležinkelio PKP pakartotinai pasiprašė prieglobsčio, tačiau prašymai vėl nebuvo priimti. LRK duomenimis, prašymai buvo teikti ir žodžiu, ir raštu.

Rugpjūčio mėn. LRK stebėtojai gavo informacijos, kad VSAT Vilniaus PR Lavoriškių PU Lavoriškių PKP yra pažeidžiamumo požymių turinti Tadžikistano pilietė, kuri prašosi prieglobsčio, tačiau jos prašymas neregistruojamas. Šiuo atveju užsienietė naudojos privataus advokato paslaugomis, kuris apie susiklosčiusią situaciją pranešė LRK partneriams. LRK duomenimis, prašymas suteikti prieglobstį taip ir nebuvo priimtas, o užsienietė buvo neįleista į Lietuvą bei grįžo į Baltarusijos teritoriją.

Rugpjūčio mėn. LRK stebėtojai gavo informacijos apie VSAT Pagėgių PR Kybartų PU Kybartų kelio PKP galimai nepriimamą Baltarusijos piliečio prašymą suteikti prieglobstį. Asmuo palaikė kontaktą su LRK atstovais ir jau turėjo išduotą atsisakymo leisti atvykti per valstybės sieną dokumentą (LRK turi šio dokumento kopiją). LRK pradėjus domėtis šia situacija, prašymas suteikti prieglobstį buvo registruotas. LRK stebėtojas apsilankė Kybartų geležinkelio PKP, kur buvo perkeltas prieglobsčio prašytojas, patalpose ir atliko priėmimo bei apsaugos sąlygų stebėseną, taip pat dalyvavo pirminėje prieglobsčio prašytojo apklausoje. Pažymėtina, kad asmens profilis – pažeidžiamas, tai buvo užfiksuota ir prašymo suteikti prieglobstį registracijos formoje.

Šiame kontekste atskirai paminėtina situacija, kuri susiklostė liepos mėn. VSAT Vilniaus PR Padvarionių PU Medininkų PKP. Remiantis VSAT žiniasklaidai teikta informacija[1], liepos 7 d. (penktadienį) Lietuvos pasieniečiai, tikrindami maršrutinio autobuso Minskas–Vilnius keleivių dokumentus, aptiko, kad vienas keleivis pateikė galimai suklastotus asmens dokumentus. Buvo nustatyta, kad asmuo yra Pakistano pilietis, jam buvo surašytas atsisakymas leisti atvykti per valstybės sieną, tačiau Baltarusijos pareigūnai atsisakė jį įsileisti atgal. Žmogus liko ant sienos linijos šalia kelio, prie pasienio stulpo. Situacijai neišsisprendus, liepos 8 d. (šeštadienį) buvo pranešta, kad Medininkų PKP sienos kirtimas tiek transporto priemonėms, tiek asmenims sustabdytas ir iš Baltarusijos, ir iš Lietuvos. Tą pačią dieną asmeniui buvo kviesta greitoji medicinos pagalba, po apžiūros medikai konstatavo, kad jo sveikata normali, pavojaus nėra.

[1] „Pasienyje su Baltarusija Medininkų kontrolės punkte sustabdytas sienos kirtimas“, LRT.lt, 2023 m. liepos 8 d.:

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2030343/pasienyje-su-baltarusija-medininku-kontroles-punkte-sustabdytas-sienos-kirtimas>

„Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje įstrigusiam pakistaniečiui su suklastotais dokumentais kviesta greitoji pagalba“, LRT.lt, 2023 m. liepos 8 d.:

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2030420/lietuvos-ir-baltarusijos-pasienyje-istrigusiam-pakistanieciui-su-suklastotais-dokumentais-kviesta-greitoji-pagalba>

„Baltarusiams neįsileidžiant pakistaniečio Medininkų pasienio punktas lieka uždarytas“, LRT.lt, 2023 m. liepos 9 d.:

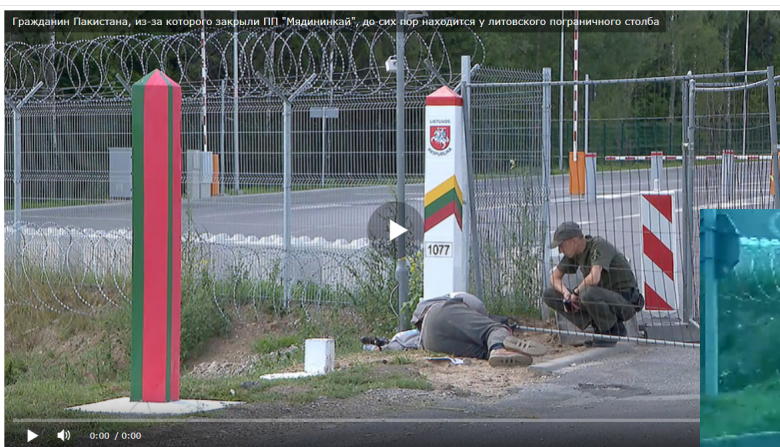
<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2030532/baltarusiams-neisileidziant-pakistaniecio-medininku-pasienio-punktas-lieka-uzdarytas>

„Baltarusiams įsileidus pakistaniečių atnaujintas Medininkų punkto darbas“, LRT.lt, 2023 m. liepos 9 d.:

<https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/2030729/baltarusiams-isileidus-pakistanieci-atnaujintas-medininku-punkto-darbas>

Liepos 9 d. vakare pranešta, kad Baltarusijos pareigūnams įsileidus Pakistano pilietį Medininkų PKP darbas buvo atnaujintas. Pažymėtina, kad nė viename iš Lietuvos pareigūnų išplatintų pranešimų neminimi paties asmens ketinimai ir jo valia, akcentuojamas išskirtinai disponavimas suklastotais dokumentais ir Baltarusijos pareigūnų atsisakymas įsileisti užsienietį atgal. Priešingai, Baltarusijos pareigūnai, komentuodami šią situaciją, pabrėždavo, kad užsienietis atsisako grįžti į Baltarusiją, prašo leisti jam pasilikti Lietuvoje[2], taip pat minima, kad jis išreiškė pageidavimą gauti Lietuvoje pabėgėlio statusą[3]. Baltarusijos pareigūnų išplatintoje vaizdinėje medžiagoje[4], be kita ko, matosi, kaip užsienietis guli prie Lietuvos pasienio stulpo. Baltarusijos pareigūnų, kurie fiziškai jam trukdytų pereiti į kitą pusę, jei jis pats to norėtų, nesimato.

Vaizdo įrašė, kuriame užfiksuota, kaip užsienietis susirenka daiktus ir nueina į Baltarusijos pusę, taip pat nesimato Baltarusijos pareigūnų, kurie fiziškai kontroliuotų jo judėjimą[5]. Netgi atsargiai vertinant Baltarusijos pusės teikiamą informaciją, randami vaizdo įrašai pagrindžia prielaidą, jog užsienietis dvi naktis praleido prie Lietuvos pasienio stulpo pirmiausia dėl to, kad pats atsisakydavo grįžti į Baltarusiją. Šiuo klausimu pastebėtina, kad Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 65 straipsnis nustato, jog jeigu yra požymių, kad pasienio kontrolės punkte ar tranzito zonoje esantis užsienietis gali pageidauti kreiptis dėl prieglobsčio, tokiam užsieniečiui jam suprantama kalba pateikiama informacija apie šią teisę ir taikytinas procedūras, t. y. VSAT pareigūnai turi elgtis proaktyviai. LRK vertinimu, situacija, kuomet asmuo atsisako grįžti bei kelias paras praleidžia prie Lietuvos pasienio stulpo, kvalifikuotina, kaip „požymis“, kad jis „gali pageidauti kreiptis dėl prieglobsčio“, vis dėlto šiuo konkrečiu atveju pareigūnai prašymo suteikti prieglobstį pateikimo tvarkos asmeniui, tikėtina, neišaiškino.

[2] „Инцидент с пакистанцем и закрытие пункта пропуска: что происходило на литовско-белорусской границе?“, Пограничный комитет Беларуси, 2023 м. liepos 10 d.: <https://t.me/gpkgovby/3573>

[3] „Стали известны подробности инцидента с пакистанцем на белорусско-литовской границе“, 2023 м. liepos 10 d.: <https://www.belarus.kp.ru/online/news/5354503/>

[4] „Гражданин Пакистана, из-за которого закрыли ПП "Мядининкай", до сих пор находится у литовского пограничного столба“, 2023 м. liepos 9 d.: https://www.tvr.by/news/obshchestvo/grazhdanin_pakistana_iz_za_kotorigo_zakryli_pp_myadininkay_do_sikh_por_nakhoditsya_u_litovskogo_pogr/

[5] Пограничный комитет Беларуси, 2023 м. liepos 10 d.: <https://t.me/gpkgovby/3572>

PRIEGLOBSČIO PRAŠYTOJŲ ATVYKIMAS PER VSAT PKP: FAKTAI IR SKAIČIAI

Kaip minėta, lyginant su 2022 m., 2023 m. prašymų suteikti prieglobstį, registruotų VSAT PKP, reikšmingai (daugiau nei 5 kartus) sumažėjo.

Prieglobsčio prašymai, pateikti VSAT PKP			
2022 m.		2023 m.	
Išorinė siena Baltarusija	Išorinė siena su Rusijos Federacija	Išorinė siena Baltarusija	Išorinė siena su Rusijos Federacija
90	40	7	17
RUS (55), TJK (21), BLR (6), UKR (5), AZE (3)	BLR (24), RUS (14), UKR (2)	TJK (6), RUS (1)	BLR (17)
Iš viso – 130		Iš viso – 24	

Valstybių pavadinimų atvaizdavimui lentelėje naudojami trijų raidžių kodai iš Tarptautinės standartizacijos organizacijos ISO 3166 standarto (ISO 3166-1 alpha-3): AZE – Azerbaidžanas, BLR – Baltarusija, RUS – Rusijos Federacija, TJK – Tadžikistanas, UKR – Ukraina.

Šiame kontekste paminėtina, kad 2023 m. rugpjūtį pasienyje su Baltarusija buvo uždaryti 2 VSAT PKP: Vilniaus PR Tverečiaus PU Tverečiaus PKP ir Vilniaus PR Kenos PU Šumsko PKP[6]. Tai dar labiau apribojo galimybes kreiptis dėl prieglobsčio PKP pasienyje su Baltarusija.

2023 m. pabaigoje pasienyje su Baltarusija veikė 5 PKP: 4 – kelio (Lavoriškių PKP, Medininkų PKP, Šalčininkų PKP ir Raigardo PKP) ir 1 – geležinkelio (Kenos PKP). Pasienyje su Rusijos Federacija judėjimas vyko faktiškai per Kybartų kelio PKP ir Kybartų geležinkelio PKP. Per Panemunės PKP dėl vykstančio tilto remonto galimas tik pėsčiųjų eismas[7]. Šiame PKP, priešingai nei 2022 m., 2023 m. iš viso nebuvo registruota prašymų suteikti prieglobstį.

[6] Uždaromi Šumsko ir Tverečiaus pasienio kontrolės punktai, 2023 m. rugpjūčio 16 d., vsat.lrv.lt: <https://vsat.lrv.lt/lt/naujienos/uzdaromi-sumsko-ir-tvereciaus-pasienio-kontroles-punktai-foto>

[7] Pasienio kontrolės punktų direkcija prie Susisiekimo ministerijos: <https://pkpd.dedikuotas.lt/>

PRIEIGA PRIE PRIEGLOBSČIO PROCEDŪROS LIETUVOS DIPLOMATINĖSE ATSTOVYBĖSE

LRK neturi duomenų, kad Lietuvos Respublikos ambasadoje Minske 2023 m. būtų teikti prašymai suteikti prieglobstį. Žemiau pateikiame atnaujinta informaciją apie kelis atvejus, aprašytus 2022 m. LRK atlikto teminio tyrimo ataskaitoje „Prieiga prie prieglobsčio procedūros Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse užsienyje ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pasienio kontrolės punktuose“[8].

Minėtoje ataskaitoje buvo aprašytas komplikotas atvejis, kai Kubos pilietis dar 2021 m. lapkritį Lietuvos Respublikos ambasadai Minske pateikė prašymą suteikti jam prieglobstį Lietuvoje, tačiau ilgą laiką (asmuo teisėtai galėjo būti Baltarusijoje ne ilgiau nei 30 dienų) joks sprendimas dėl šio prašymo nebuvo priimtas. Galiausiai užsienietis buvo Baltarusijos pareigūnų priverstinai išsiųstas į Kubą.

Prieglobsčio prašytojas kreipėsi su skundu į Vilniaus apygardos administracinį teismą prašydamas įpareigoti Migracijos departamentą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – MD) išduoti jam kelionės dokumentą atvykti į Lietuvą ir išnagrinėti jo prašymą suteikti prieglobstį Lietuvoje.

Teismas prieglobsčio prašytojo skundą patenkino iš dalies, t. y. įpareigojo MD išnagrinėti prašymą suteikti jam prieglobstį Lietuvoje, tačiau atmetė skundo dalį dėl kelionės dokumento, leidžiančio atvykti į Lietuvą, išdavimo. Vilniaus apygardos administracinis teismas konstatavo, kad teismas neatlieka viešojo administravimo funkcijų ir nagrinėjamu atveju negali įpareigoti MD atlikti tokius veiksmus kaip kelionės dokumento išdavimą kilmės šalyje esančiam užsieniečiui. Prieglobsčio prašytojas kreipėsi su apeliaciniu skundu į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, tačiau jo skundas buvo atmestas, paliekant galioti Vilniaus apygardos administracinio teismo sprendimą[9].

Kitas 2022 m. ataskaitoje aprašytas atvejis – 5 asmenų Irako piliečių šeima, kuri 2022 m. sausio mėn. kreipėsi dėl prieglobsčio Lietuvos Respublikos ambasadoje Minske, tačiau praėjus beveik metams sprendimo dėl jų prašymų nebuvo priimta.

Tik 2023 m. balandžio mėn. MD priėmė sprendimus, kuriais atsisakė suteikti minėtai šeimai prieglobstį Lietuvoje. Prieglobsčio prašytojai kreipėsi su skundu į Vilniaus apygardos administracinį teismą, kuris skundą atmetė ir paliko galioti MD priimtus sprendimus. Prieglobsčio prašytojai kreipėsi su apeliaciniu skundu į Lietuvos vyriausiąjį administracinį teismą, kuris skundą tenkino, skundžiamus sprendimus panaikino bei įpareigojo MD iš naujo išnagrinėti jų prieglobsčio prašymus[10]. LRK duomenimis, rengiant šį ataskaitos papildymą naujo sprendimo dar nebuvo priimta. Atitinkamai, prieglobsčio prašytojai jau beveik 2 metus laukia galutinio sprendimo dėl jų prašymo suteikti prieglobstį.

Daugiau naujos informacijos, susijusios su prieiga prie prieglobsčio procedūros Lietuvos diplomatinėse atstovybėse, LRK neturi.

[8] Lietuvos Raudonasis Kryžius. 2022 m. gruodis. TEMINIS TYRIMAS. Prieiga prie prieglobsčio procedūros Lietuvos Respublikos diplomatinėse atstovybėse užsienyje ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pasienio kontrolės punktuose:

[9] Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. gegužės 24 d. nuasmenintą nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1663-789/2023: <https://liteko.teismai.lt/viasasprendimupaieska/tekstas.aspx?id=8c949c66-7e81-4732-a933-05abd47f10ac>

[10] Žr. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2023 m. rugpjūčio 24 d. nuasmenintą sprendimą administracinėje byloje Nr. eA-2113-520/2023:

<https://liteko.teismai.lt/viasasprendimupaieska/tekstas.aspx?id=4a8414bf-10c1-4245-b8f9-3ef8896152d2>

**Lietuvos
Raudonasis
Kryžius**

Konstitucijos pr. 7A, PC Europa, III a.
Vilnius, LT-09307
+370 659 71 598
info@redcross.lt

